

pen

... kostanje
pečén.

VESTNIKOV
MESEČNIK
četrtek,
25. oktobra,
2001,
79. številka

*Pečenje kostanja. Skorajda obredno družinsko opravilo, ki se vtisne v spomin,
in ga kadarkoli lahko povežemo z otroštvom, najdražjimi, z mirom in brezskrbnostjo.*

Kdo bo šel mladim po vroč kostanj prihodnosti, ki smo jim jo zakuhali!?
Ko bo imela nekdanja Jugoslavija 58 let in 1 dan, pride novi Pén.

Spomini v Turnišču

Mi smo najmlajši borci za prostost

Vam je kaj znano tole:
Mi smo slovenski pionirji,
najmlajši borci,
borci za prostost ...

Ati, ti si tudi būu pionir?

bele srajce (bluze) in temne hlače (kri-la). Ob tem seveda slovesna zaobljuba.

Pentutarski viri poročajo, da v dvorani ni bilo zgrajanja ali celo zvižgov. jog

KG Kupljen, traktorji tudi

TRANS - AKCIJE

Ne ouri, ne sejaj, rasti mi pšenica ...

Tokovi kapitala so večsmerni. Kdor ima denar, kupuje podjetja, ki so poceni, ali pa tudi tista, za katera je treba odšteti celo premoženje. Kdor pa denarja nima, si kupuje kruh in mleko (nekateri pa nimajo niti za to). V zadnjih tednih je najbolj odmeval nakup KG RAKIČAN, ki že vrsto let velja za uspešno podjetje, kljub krizi v kmetijstvu. Nova lastnika bosta gotovo zastavila delo še bolj dinamično, to pa odobrava tudi dolgoletni direktor KG-ja, MIRKO HORVAT. Da ni le pisarniški direktor, priča tudi tale fotografija s traktorjem, ki je medtem tudi spremenil lastnika.

gegra

Kaj ti je, Jožek?

Kisli župan ali

Tiszta ecet (čisti gesi)!

Čeprav so Pentute vrtale po dolgem in počez, jim vseeno ni uspelo izvrtati vzroka za (zelo) kisel nasmeš lendavskega župana JOŽETA KOCONA. Morda je krivo kislo vino (sramota, ko pa imamo toliko dobrega!), morda slab položaj občinskega gospodarstva, ena od verzij pa je, da ga je prijatelj s čepico vprašal, kako se počuti doma med samimi ženskami ...

gegra

Rijvan, rijvan, pa nikan ne prijden!

**GLOBJE ANALIZE ODKRILE VIRUS IZ FAZANERIJE
PROBLEM JE V GLAVAH!**

Virus, ki zavira razcvet nogometa v srcu prirasli, Fazaneriji je, po zadnjih dognanjih v glavah. Predvsem tako trdijo vodilni/igralcev, zato so treningi prirejeni, da se omenjeni virus izžene iz glav neposrednih proizvajalcev na "zeleni preprogi". Nekateri hudih tovrstnih naporov niso mogli prenesti in so se morali, po dolgih letih igranja za Muro, posloviti; kot Dean BARANJA/na posnetku desno/, drugi so bili degradirani, kot Sebastjan VOGRINCIC/na posnetku levo/, zdaj že bivši kapetan "črno-belih"... Kakorkoli že, tudi "riba" smrdi pri glavi, na naši sliki pa so le "ribice"...

Foto:FRBO

/Franc BOBOVEC/

FOTOSTRIP

Bi ali ne bi?

BOŠTJANA ROUSA

Fršlus nešče gor.

Zaj san pa tan!

Beograjčani so zrlili v nebo

Regija postavlja rekorde! Tako smo bili prvi, ki smo z baloni osvojili SV. SAVO v BEOGRADU. Prvi balonarski festival v Jugoslaviji je neposredno prenašala ena od tamkajšnjih televizij, zato ni minilo veliko časa, ko je pritekla na prizorišče Slovenka, ki je že vrsto let v Beogradu, in vsa vesela kramljala s svojimi rojaki.

V slovenski balonarski delegaciji so bili tudi štirje člani ŠK TRIGLAV, sekcija BERTA. Šef ŠTEFAN BERTALANIČ je na skupinski fotografiji z gostoljubnimi domačini tretji z leve, dve mesti naprej je JOŽE FAJS, ob njem pa še ŠTEFAN JONAŠ. Četrti zračni mušketir je na drugi strani fotoaparata - MIRAN MORŠIČ.

Beograjčani imajo ob pogledu v višave travme, saj je spomin na zračne napada NATA še živ, zato je bilo približno 2.500 opazovalcem toliko lažje pri srcu, ko so v zraku videli balone nekdanjih »slovenskih bratov«.

in se niso bali

SLO V YU

Avionu, slomit
ču ti krila!

KOPAČ NI KOPAL,
AMPAK TRGAL

Suša ali ne suša,
to je zdaj vprašanje

SP ORAČEV Še zastava je padla na glavo!

Preden so naši reprezentanti v obdelovanju tal (orači) odrinili na letošnje tekmovanje najboljših na svetu, je bil pravcati nacionalni cirkus. Ministrstvo gospoda BUTA namreč ni želelo dati denarja za pot dveh na DANSKO, pa sta konec koncev JOŽE ZVER iz BREZOVICE in ANTON NEŽIČ iz NEDELICE (na sliki z županom dobrovolniškim in sodnikom na SP oračev MARJANOM KARDINARJEM) s pomočjo najrevnejše med slovenskimi regijami (denar so prispevali pokrovitelji iz Pomurja) vendarle lahko tekmovala. A ni šlo najbolje, plug ni rezal kot bi moral, tako da se je razjezila še nacionalna zastava in se obrnila na glavo. Bo že boljše!

frbo

Kda néjde, néjde!

Letos je bilo v kmetijstvu toliko križev kot že dolgo ne. Še najbolj se je zapletalo pri izplačilu odškodnine zaradi suše, zato se je Regija soglasno odločila in poklicala na dodatno izobraževanje enega od akterjev sušnih zdrah. Tako je moral minister za okolje in prostor JANEZ KOPAČ (za kazen ali sprostitev?) tri dni obirati regijske vinograde. Asistiral mu je kmetijski strokovnjak, sicer njegov strankarski kolega GEZA DŽUBAN. Pentute so zvedele, da se je Kopač v vinogradu in kleti dobro znašel, da je mošt tekkel kot za stavo (o suši pa ne duha ne sluha). Foto: er

Prša odhaja v Ljubljano

Potem ko mu svetniki nočejo in nočejo zaupati, je županu VELIKE POLANE ŠTEFANU PRŠI dokončno zavrelo: najavil se je pri evropskem ministru BAVČARJU in mu rekel, da tako več ne gre.

Obstajala je namreč resna nevarnost, da bi Prša prišel v slovensko zgodovino kot prvi župan, ki ga bo odstavila SLO-vlada, podobno pa bi se lahko primerilo tudi z občinskimi svetniki, saj že dve leti niso sprejeli proračuna.

Pogovori pri Bavčarju so bili po tutarskih virih, ki so blizu ljubljanskim vrhovom, uspešni, tako da je kmalu pričakovati županovo selitev na ministrstvo, ki se ukvarja z rumenimi zvezdicami na modri podlagi.

Največ zaslug, da ga bodo sprejeli v službo, imajo bojda polanske štorke, prek katerih si je Prša nabral evropskih izkušenj (VP je evropska vas štorke).

Teka!

Pol pa prideš u
Lublano?

Znaš ka!

Če nede
pejnez za süjšo
2001, boš družjo
leto trij dni püto
noso!

NEBEŠŠKE MUKE

Znani voditelj Murskega vala BOŠTJAN ROUS, ki ga poznate kot snovalca znamenitih JUKEBOXOV (slovijo po tem, da nikoli ne veš, ali sploh bodo), je seveda ljubitelj glasbe. To je jasno, saj je med drugim Marko-ban-dit in dixie-klarinetist. A poleg glasbenih so ga zamikale zračne prelesti. Najavil se je izkušnemu padal-

Ka je bilou, je
bilou, zbougou!

Jes rajši
ostanen
gor!

skemu učitelju MARJANU SLAKU, ki je prošnje po skoku v tako imenovanem tandemu uslišal.

Ko sta brez večjih posledic pristala (razen čudne vlage na Boštjanovem kombinizonu) na trdnih tleh, je vrlemu Bošku kar samo od sebe prišlo, da je zapel tisto znano: LE ENKRAT SE ŽI-VI.

foto: IT

RAZMIŠLJANJE

Stojan Habjanič,
humanist

Ni slučaj, da govorim o suši danes, ko je le-ta ponovno skoraj pozabljena, do naslednje suše, prihodnje leto seveda!?

Počakal sem konec vročega poletja z namenom, da bi opozoril na težave pomanjkanja vode v regiji še iz drugih vidikov, ne le meteoroloških.

Na sušo moramo namreč gledati iz večih strani:

- ena je ta, da je premalo padavin,
- druga je ta, da jih ni dovolj takrat, ko bi nekateri hoteli,
- tretja je pa ta, da ni dovolj vode, tudi če je ali ni bilo dovolj padavin!

Za prvo je morda lahko tudi sokriva narava, za drugo in tretjo obliko suše pa je zanesljivo kriv le človek oz. mi!

In kaj smo takega v preteklosti storili, da se nam nenehno dogajajo pomanjkanja vode na poljedelskih površinah!?

Nikoli dokončane in nikoli uporabljane zapornice na zbirnih melioracijskih jarkih

Projekti melioracijskih sistemov, ki so se nekoč izvajali, so poleg odvodnjavanja predvidevali tudi zadrževanje vode in sicer z zapornicami na melioracijskih jarkih. Ko bi bilo vode preveč, bi je nekaj z njiv odpeljali, nekaj bi je pa zadržali za čase, ko je bo premalo; logično ne!? Zakaj zapornice nikoli niso bile postavljene in uporabljane je neznanka!?

Kmetijstvo drugače

Regulirani potoki in njih samopoglabljanje

Vse vodotoke v pokrajini smo izravnavali in jih spremenili v puščice. In prav tako se voda v njih tudi obnaša. Odeče zelo hitro pri tem pa odnese še nekaj zemlje iz struge.

Posledica je, da so se korita potokov precej poglobila in s tem pravtako prispevala k še hitrejšemu odtoku vode iz naših krajev. Da je to imelo vpliv tudi na stanje podtalnice v pripadajočih površinah vodotokov, pa je tako vsem jasno. Primeri Mokoša, Dobela, Kučnice...

Izginjanje humusa s poljedelskih površin in s tem zmanjšanje vlagozadrževalnih sposobnosti tal zaradi intenzivnega gojenja sladkorne pese

S sladkorno peso se je iz njiv nepovratno odpeljalo na tisoče in tisoče ton rodovitne prsti. In to seveda tiste prsti v zgornjem sloju, ki je tudi zadrževala vlogo. Tako smo z leti osiromašili sestavo prsti in tudi s tem »pripomogli« k lažjemu izhlapevanju vlage iz tal.

Zelo povečano izhlapevanje vlage iz poljedelskih površin zaradi posekov omejnikov, živic, drevesnih pasov in gozdičkov med njivami;

To, da so včasih med polji rasla drevesa, grmovje, pasovi gozdičkov, ni bilo zato, ker se našim prednikom ni dalo posekati jih temveč zato, ker je to imelo svoj smisel. Tako je tudi vsa evropska stroka že pred kakimi 40 leti ugotovila, da je ščitenje polj pred učinki vetra z drevesnimi pasovi najcenejši in najenostavnejši način zmanjševanja izhlapevanja vlage iz tal. Da ne govorim o drugih koristnih učinkih, kot so zmanjšanje zmrzali, ugodnejša mikroklima, večji pridelki... etc. Kar pojdite prihodnje leto, ko bo spet suša, naokrog po Prekmurju in sami preverite kje bo lepša koroza!? Dejstvo je namreč, da je vsako leto več južnih vetrov, ki intenzivno odnašajo vlogo iz tal.

Kaj nam je storiti?

Našteti fenomeni, za katere je nesporno kriv človek in ne klimatske spremembe, same po sebi kličejo k temu, da je zadnji čas, da nekaj napravimo, popravimo! Vse našeto se da spremeniti na bolje. Pogoj je, da se vse strokovne panoge, kot so kmetijska, urejanje voda, gozdarstvo in prostorsko planiranje, lotijo težav hkrati in ob skupnem delovanju, ne glede na strankarske ali občinske interese. Stroka ve kaj je potrebno narediti! In mislim, da je tudi večini kmetov jasno kaj smo storili narobe in kaj se da spremeniti!

Problem je namreč tako pomemben za Prekmurje in naše možnosti preživetja (dobesedno!) v prihodnosti, da nas lahko reši le skupno delovanje pri katerem delni interesi ali politično zapletenost nima kaj iskati. Taki interesi, interesi dobičkarjev, so nas tudi pripeljali v stanje o katerem govorimo!

P.S.: Nikar ne nasedajte »trgovcem« z namakalnimi sistemi! Vode, da bi vsi, ki si zaželejo namakati, enostavno ni dovolj! To je pokazala tudi študija o strategiji namakanja v Sloveniji. Saj veste kako je če sod pušča? Najprej vsak pomisli na čep, da bi zaustavil odtekanje, ne pa na novo pipo in še večje dolivanje!? Najprej je potrebno popraviti napake, ki smo jih storili na naravi in šele na koncu morda dodati kak namakalni sistem; tam kjer pač ne bo šlo drugače

»Če bi napisal knjigo o svojem življenju, bi bila zelo debela«

Stavek, ki smo ga zapisali v naslov, je povedal Kalman Kerec in pri tem s široko razprtimi rokami tudi nakazal debelino knjige. Njega in ženo Mercedes, ki je doma iz Hondurasa, smo obiskali v Moravskih Toplicah, kjer imajo svoje slovensko domovanje. Drugače namreč družina živi ob Bodenskem jezeru v Švici, kjer ima tudi hotel.

Ne kuha po švicarsko

Kalman je trinajstih otrok, ki so se rodili v družini Kerečevih v Otovcih. Ker je bilo v začetku šestdesetih življenje v takratni Jugoslaviji težko, dobrega dela in zaslužka pa malo, se je leta 1963 odpravil za kruhom v tujino. Najprej se je zaposlil kot traktorist, nato kot »mašinst« v Voralbergu, ki je v bližini švicarske meje, nato pa so mu v Švici ponudili delo kuharja. Pri tem poklicu so mu prišle prav izkušnje iz vojske, kjer je prav tako opravljal kuharska dela. Kalman jim je takrat razložil, da on »ne kuha po švicarsko«, temveč tako, kot pripravljajo jedi v Sloveniji. Toda to njegovih delodajalcev ni motilo.

Mercedes je doma iz Tegucigalpe, ki je glavno mesto Hondurasa.

Najprej kegljišče, nato hotel

Naj zapišemo, da je bil Kalman pred odhodom v tujino že poročen. »Toda če ljudje niso za skupaj, je bolje, da se razidejo, kot da vse življenje razmišljajo o tem, da niso za skupaj,« se spominja tistih časov naš sogovornik.

Ko je bil v Švici, je v St. Moritzu spoznal Švicarko, ki je bila tam natakara. Kmalu sta se poročila in leta 1970 najela lokal ob Bodenskem jezeru, leta 1974 pa sta kupila svoj lokal ob Bodenskem jezeru. Najprej je bila to le gostilna s kegljiščem, ki je imelo

le eno stezo. V začetku je bila ta steza dovolj, toda potem so gostje začeli spraševati, zakaj nima dveh ali več stez. Kalman jih ni dolgo poslušal. Hitro se je odločil, da bo zgradil še dodatno stezo, nad kegljiščem pa še sobe, tako da se je gostilna spremenila v hotel. Danes prihajajo h Kalamanu gostje z vsega sveta, poleti kolesarijo okoli Bodenskega jezera, pozimi pa smučajo na bližnjih smučiščih. Zaradi dela v hotelu se je moral naučiti tujih jezikov, tako da poleg slovenščine, ki je njegov materni jezik,

govori še nemško, italijansko, špansko, francosko in angleško. Poleg hotela ima Kalman šeststanovanjski blok. V enem stanovanju živi sin, v drugem Kalman z ženo, preostala pa oddajajo v najem. Pri tem Kalman dodaja: »Kljub temu, da še nisem upokojen, zdaj večino tako imenovanih poslov opravlja moj sin, jaz pa mu včasih le priskočim na pomoč.«

Poročila sta se v Sloveniji

Kalman je spoznal Mercedes v Švici. Poročila sta se po šestih mesecih, in to v Sloveniji.

Z drugo ženo sta začela graditi tudi motel v bližini Bleda, toda leta 1989 je žena umrla, tako da je ostal sam. V tistem času je že razmišljal, da bo prodal hotel v Švici, toda takrat mu je priskočila na pomoč hčerka iz njegovega prvega zakona. »Veliko bolj zanimiva pa je zgodba, kako sem spoznal svojo tretjo ženo,« se je nasmehnil Kalman in nadaljeval: »Imel sem dobrega prijatelja, ki je odprl gostilno v Zürichu. Tam sem se spoprijateljil z nekim gostom, ki je bil iz Hondurasa. Bolj v šali kot zares sem ga vprašal, ali nima kakšne dobre sestre, saj sem po smrti druge žene ostal sam. On je to vzel zares in kmalu po tistem mi je predstavil svojo sestro. Takoj sva se zaljubila.«

Poročil se je tudi sin

Kalman in Mercedes sta se nato po šestih mesecih poročila. »Ko sva bila nekaj časa že poročena, je ženine sorodnike v Hondurasu obiskal tudi moj sin iz drugega zakona. Tam je spoznal hčerko iz prvega zakona moje sedanje žene. Takoj se je zaljubil vanjo

»Pokrajina, kjer sem se rodil, je veliko lepša,« nam je povedal Kalman na koncu našega pogovora in odhitel nazaj k »preši«, iz katere je že tekla mošt.

JOŽE VELDIN

strojevodja in
(ekstremni) padalec,
Murska Sobota

1. Seveda, čeprav so podrli dva največšava bloka, je še puno takših, če bi se lejko doj lučo.
2. Nikdar! Velki vāraš, velke nevole, mali vāraš, male nevole.
3. ... je bil tou, kda san se oženo. Samo še gnes dēn ne ven, što je mel vājksi krumpiš: ges ali moja žena.

TANJA ČERNI

podjetnica,
Moščanci

1. Navdušila bi se v trenutku, ko bi za nagrado izvedela, vendar bi se takoj za tem spomnila sedanjih razmer in potovanje za nekaj časa zagotovo prelozila.
2. V Ljubljano nikoli, razen če bi mi začelo škripati na poslovnem področju in bi bila Ljubljana edina možnost za moje nadaljnje delo.
3. Moj največji »krompir«? Mož bi verjetno takoj odgovoril, da poroka z njim. Naj mu bo!

Velika TRIPENKETA

Šest Pomurcev smo tokrat obremenili s temi vprašanji:

1. Za nagrado ste prejeli potovanje v New York. Ste navdušeni?
2. Slovenija se čedalje bolj centralizira. Življenjski standard temu primerno raste. Vas je kdaj zamikalo, da bi se preselili tja.
3. Vaš največji »krompir« v življenju.

MARIJA HORVAT

upokojenka, Murska Sobota

1. Sem sicer navdušena, da bi videla New York, toda ne v sedanjem trenutku, ko svetu vlada terorizem. Pa tudi sicer nerada potujem v zraku (z letalom) – na tleh se počutim varneje.
2. Kljub višjemu življenjskemu standardu v večjih centrih me ne mika, da bi se preselila tja (npr. v Ljubljano). Bogastvo nas državljanov na obrobju domovine je v pridnosti, trdoživosti in medsebojnem spoštovanju. V letošnjem letu, ko je mednarodno leto »prostovoljstva«, sem to še posebej občutila – sosedska pomoč, pomoč bolnim, onemoglim in socialno ogroženim je med nami starejšimi ponovno prišla do izraza.

Še posebej cenim prostovoljce med mladimi, ki jih ni malo.

3. V mojem življenju je bilo kar nekaj krompirja. Zagotovo pa sta moja največja »krompirčka« moja dva vnuka, stara 7 in 11 let. Vnuka sicer živita v Ljubljani, toda ko prideta ob koncu tedna ali v počitnicah, je hiša polna razigranosti, sproščenosti in dobre volje.

ŠTEFAN ROŽMAN

predsednik Društva vinogradnikov, Lendava

1. Do sedaj sem v življenju doživel in preživel že marsikaj slabega in dobrega. Ne spadam med tiste z obilo sreče, še manj pa, da bi bil nagrajen, pa še povrh po srečnem naključju. Ampak če bi vseeno dobil tako priložnost, to je nagradno potovanje v New York, bi bil zelo vesel in navdušen. Kljub zadnjim tragičnim dogodkom, ki so se tam ripetili, bi se potovanja udeležil. Ogleдал bi si znamenitosti tega čudovitega, vele mesta.
2. Po desetih letih je Slovenija s svojo strankarsko usmerjeno politiko privedla svoj ekonomski razvoj na to raven, kjer smo. Opaža se hotenje k centraliziranemu prenosu – vse v Ljubljano. Razvoj regije, ne samo naše, Pomurske, je precej zaostal. Življenjski standard pada iz dneva v dan. Kmetje, delavci, večina je na robu preživetja. Kljub vsem življenjskim razmeram je moja odločitev še zmeraj, da ostajam doma v Prekmurju, čudoviti, prelepi idilični Lendavi in Dolgovaških Goricah.
3. Moj največji krompir življenja jih nisem imel. Srečen sem, da živim, da sem z družino, prijatelji, sorodniki, z nanci in z vsi mi, ki me poznajo. Pomembno je, da smo zdravi in imamo službo. Vsak si svojo srečo ku je sam.

JOŽE ŠTRAKL

direktor TONDACHA,
opekarna Boreci,
Križevci pri Ljutomeru

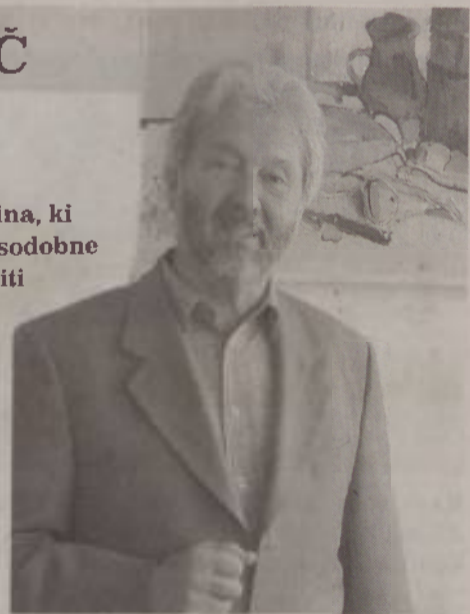
1. Super zadeva. New York ponuja krasno možnost za nakupe in zopet se bom lahko malce prikupil ženi. Posebno vrednost nagrade predstavlja dejstvo, da potem z »OSAMA BIN LADEN-AIR«. Na lastne oči smo se lahko prepričali, da odpelje svoje stranke naravnost v trgovino.
2. Ne. Kot politik se ne bi obnesel, ker ne vem deliti praznih obljub, kot gospodarstvenik pa ne morem nikamor, saj naš pomurski šef menedžerjev, Rudi Cipot, meni, da pamet mora ostati doma. In strinjam se s tem.
3. Sinova Mitja in Luka.

PROF. NACE GERIČ

psihoterapevt, Murska Sobota

1. Človek potuje skozi življenje in to je cilj, vsebina, ki bogati. New York je tragično mesto tragičnosti sodobne civilizacije – videti, spoznati, podoživeti, obogatiti spoznanje o bivanju.
2. Centralizacija iz asociacije v globalizacijo v Sloveniji pomeni, majhno narediti še manjše. V ozadju je ozkost, egousmerjenost, pomanjkanje empatije, brezobzirnost do bogastva raznolikosti. Razumeti je tudi kot dvig standarda na račun siromašenja drugih (raznolikih specifičnosti pokrajin). Moja naravnost je v prizadevanju krepitve kvalitete življenja pomurskih ljudi.
3. Da se mi je »dogodil« poklic psihoterapevta – z možnostjo analitičnega vpogleda v zakonitosti človekovega življenja.

Opravičilo za septembrska spodrsllaja

Mag. Marjanu Vaupotiču se Penova trojka opravičuje, ker je do njega prispela ena od delovnih različic vprašanj, zato njegov odgovor na tretje vprašanje ni čisto v stilu uradnega tretjega vprašanja. Vsebinsko pa stoji in to je najpomembnejše! Morda pa ima ta naš spodrsllaj tudi svojo dobro plat – bralci ste vsaj ugotovili, da je nastajanje vprašanj za Penovo anketo za trojko resna stvar. Drugo opravičilo dolgujemo Stanki Dešnik. Nedosledni smo bili pri njenem strokovnem nazivu. Je univ. dipl. inž. krajinarske arhitekture. Obema in bralcem hvala za razumevanje!

*Ti si moja, sem rekel,
pa zelo sem se spekel,
ker tvoje srce
gori za drugega že.*

Lectovo srce z zgornjim verzom je razočaran fant skrivaj nastavljal svojeglavemu dekletu, potem ko ga je na Trejzinem senju skrbno odbral med množico srčkov z najrazličnejšimi napisi, ogledalci in okraski. Na stojnicah medicarke Jožice Celec je bilo mogoče najti vsebine za vsakršno rabo, prevladujejo seveda ljubezenski verzi. Lahko pa si naročite srce z napisom in drugimi dodatki po želji. Naše veliko na levi je že pri novopečenem Abrahamu – verz so mu skovali prijatelji, Jožica pa se je potrudila, da je vse skupaj prijetno za oko in lep spomin. Pravi izdelek domače obrti, ki se ob vsem tudi ne pokvari in ne opeša! Moškim za pogum in ženskam za tolažbo pa je specialiteta medicarske hiše iz Ratkovec – moški medenjaki z orehi.

FOTO

Nataša J.

Irma Benko

Lectovo srce se ne pokvari in ne opeša

Od prve polovice 19. stoletja se je »klasično« medicarstvo (lectarstvo) začelo vidneje spreminjati. Živobarvna lectova srca z ogledali in najrazličnejšimi prigodnimi verzi pretežno ljubezenske vsebine, konjički, dojenčki, ure, rožni venc in jeleni iz lecta postajajo nepogrešljiva ponudba medicarskih stojnic na sejmih in žegnanjih ... (dr. Janez Bogataj: Sto srečanj z dediščino na Slovenskem.)

Recept za medenjake je pravzaprav družinska skrivnost, ki jo je Jožici zaupal pokojni tast, znani soboški medicar Štefan Celec. Naučil jo je mnogih podrobnosti, ona pa je vse skupaj dojemala, kot da ji je bil talent za tovrstno ustvarjanje položen že v zibko. Nekaj tega bo držalo, saj Jožičina mama Terezija od nekdanje peče odlična pečiva, zadnja leta pa z navdušenjem izdeluje rože iz papirja.

Za dobre medenjake ni potrebno veliko surovin. Moko, boljša je gladka, zamesite s sirupom iz sladkorja, medu in vode, za vzhajanje pa uporabite jelenovo sol. Če pečete v jesenskem času, je treba dodati več medu, poleti mora biti testo manj sladko. Pomembno je, da uporabite kostonjev med. Testo za medenjake je torej brez jajc in brez maščob, tako da trditev iz naslova drži – medenjaki se ne pokvari in srčki ne opešajo! Na izdelkih Medicarstva Celec iz Ratkovec boste sicer našli podatek, da je rok trajanja pol leta, ampak to je zaradi zakonodaje, so se odločili, začeli in »vozimo, čeprav trdo delamo in ne vem kaj si ne moremo privoščiti«, je iskrena Jožica.

Kar nekaj časa je minilo, da je Jožica odkrila ta svoj talent. Najprej je bila trgovka, dobro desetletje je delala v računovodstvu, nato pa jo je vedno pogosteje vleklo v tastovo delavnico in vedno bolj ji je tam dišalo. V Vestniku je pred približno šestimi leti zasledila oglas, da v Ratkovcih prodajajo domačijo, na kateri je bila kovačija. Usoden oglas! V nekdanji kovačiji je takoj videla medicarsko delavnico pa moža Danila, sebe in morda tudi katerega od dveh otrok. Po skupnem premisleku so se odločili, začeli in »vozimo, čeprav trdo delamo in ne vem kaj si ne moremo privoščiti«, je iskrena Jožica.

V dneh pred velikimi sejmi se v delavnici ustvarja od zore do poznega večera. »Poprimemo vsi v družini,« je zadovoljna Jožica. »Mož Danilo posebej dobro obvlada lepljenje podob, ki jih kupujemo na Hrvaškem, sin Damjan je ročen pri embalaži, ker mu delu pri peki in obdelavi še ni zadišalo, čeprav je že končal slaščičarsko šolo. Želim pa si, da bi ga prijel, kot je mene, in da bi nadaljeval tradicijo. S hčerko Ano bo težje, je dijakinja srednje fotografske šole in očitno namerava po drugih poteh. Ko je veliko dela, sta tu tudi moja mama Terezija in oče Poldi, ki poskrbita za naš aktivni odih.« Tokrat sta »pocartala« z dišečim pečenim kostonjem.

Medicar je s srčki in medenjaki od peke do prodaje, ki je zahtevnejši del posla. Prodajajo po sejmih v severovzhodni Sloveniji, najbolje na obeh velikih sejmih, Trejzinem in Mikloševem, v Murski Soboti in na prošenjih v Turnišču in pri Gradu. Pri prodaji je največji zaveznik ali sovražnik vreme in na letošnjem Trejzinem senju v Murski Soboti jim je bilo zelo naklonjeno. Dobro so prodajali na vseh stojnicah: pri Danilu, Damjanu in Tereziji, Jožica pa je itak utegnila biti povsod. Mama Terezija je imela pomembno prednost: bila je gostja v jutranjem programu Murskega vala in za god so ji vsi stiskali roko, brez nakupa pa tudi ni šlo.

Če ste tokrat pozabili podariti srce, napako lahko popravite že čez dober mesec – dovolj jih bo na Mikloševem senju v Soboti.

Lepa Vida

Cankarjeve ustvarjalne muke ob pisanju njegove poslednje drame napisana v Slovenskih goricah

Pisatelj Ivan Cankar je prispel 8. novembra leta 1910 h gostitelju zdravniku in pisatelju Lojzu Kraigherju k Sv. Trojici v Slovenskih goricah. Že naslednje jutro je pisal gospodnji na ljubljanski Rožnik. Pismo je polno nostalgije in v njem je tudi domneva: «... Mislím, da bo Lepa Vida dovršena najkasneje do Miklavža ...» Iz nadaljnjih pisem je razvidno, da so blato, megla in mraz pisatelja v tujem okolju utesnjevali in doživljal je dolgotrajne ustvarjalne muke. Ta, sorazmerno kratka drama, je bila napisana v Slovenskih goricah šele do konca aprila leta 1911.

Ivan Cankar, mučenik, kot ga je upodobil Hinko Smrekar.

Lepo Vido miselno rojeval pet let

Poglavitno literarno delo, ki ga je Cankar skoraj v celoti napisal pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah, je bila njegova poslednja drama Lepa Vida. Dušan Moravec o tem med drugim piše v V. zvezku Cankarjevih zbranih del, ki so izšla pri Cankarjevi založbi 1986: «... Tudi Lepe Vide, svoje poslednje drame, Cankar ni pisal doma - in kje je sploh bil njegov dom? Klanec? Ottakrig? Rožnik? Pisal jo je v Slovenskih goricah, v okolju, ki mu ni bilo nič manj tuje kakor bosansko ob pisanju Hlapcev; pri prijatelju Lojzu Kraigherju, kjer mu je bilo dobro kakor malokdaj, pa je vendarle občutil 'ubijajoč dolgčas', potrnost in željo, da bi pobegnul kamorkoli ...»

Več kot pet let je Cankar miselno oblikoval Lepo Vido. Po Moravčevem pisanju je že zdavnaj končal prvo dejanje. Lepa Vida je pravzaprav nadaljevanje dramskega osnutka Hrepenenje iz leta 1906. O tej, v mislih »založeni« snovi začne pisatelj torej spet poglobljeno razmišljati jeseni leta 1910 v svojem novem domu na Rožniku. In dramo je potem res napisal pri Kraigherju pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah, kjer je živel kot gost od pozne jeseni leta 1910 do pomladi 1911.

Dnevno stavek, dva ali nič

Dela se je lotil takoj, ko se je verjetno s kočijo pripeljal k Trojici. In zadnjo besedo je dodal pol leta pozneje. Pri Kraigherjevih je imel pisatelj na voljo svojo sobo, in ko je ustvarjal, so domači hodili po hiši spoštljivo tiho. A je gostitelj pripovedoval, da je napisal včasih po ves dan komaj stavek ali dva. Pogosto ničesar. Izjemno nezadovoljen je bil sam s seboj. Sproti je uničeval že napisano besedilo. Lepe Vide ni mogel ne napisati ne odložiti. In vendar je bila napisana pri Trojici do konca aprila leta 1911.

Sveta Trojica v Slovenskih goricah. V nekdanji Kraigherjevi hiši (tretja od desne proti levi) je Cankar pisal Lepo Vido, ki je bila njegova poslednja drama.

Cankarjevo poslednje in sedmo dramsko delo je imenoval Oton Župančič pesem hrepenenja. Po Moravčevem mnenju je doživela Lepa Vida izjemno usodo med Cankarjevimi deli: «... Nihče ji ni zapiral poti, nihče pa tudi ni občutil globoke notranje dramske sile te tako občutljive poetične umetnine. Nezapažena ni ostala samo njena notranja rast, temveč tudi tiha obtožba vseh tistih, ki so krivi, da je življenje tisočev na našem planetu eno samo hrepenenje za lepšim, nedoločenim in nedosegljivim, pa naj bo že temu ime kakorkoli; prav to pa veže poslednjo Cankarjevo dramo z vsemi njegovimi, čeprav izraža misel na svoj, poprečnemu gledališkemu obiskovalcu tuj način ... Po Lepi Vidi se avtor Hlapcev le še malokdaj vrača k daljšim besedilom, tudi v pripovedni obliki ...»

Lepa Vida je simbol upanja

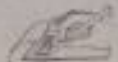
In Vida je preprosto dekle, ki so jo srečevali pesniki moderne, v »črni hiši« ob Ljubljani, v stari »cukrarni«. Je vsakdanje dekle, vredno oboževanja, poželenja. A je preraslo v njihovi zavesti v simbol lepote in upanja na boljše življenje.

Cankar se je od Trojice vračal v Ljubljano prek Celovca. Obiskati je želel svojega založnika Schwentnerja, a ga takrat ni našel. Kljub manjšim težavam mu je potem natisnil Lepo Vido. Izšla je za božič leta 1911 z letnico 1912. Že 27. januarja 1912 je bila v Ljubljani krstna predstava. Cankar je osebno pomagal pri režiji. V oceni te dramske predstave je Oton Župančič pisal, da gre za »obračun s preteklostjo in okret v bodočnost«, in da je »slovesna velika maša slovenske besede«. Župančič je ocenil predstavo za eno najuspešnejših in najzanimivejših. Ocenjevalci so si bili večinoma edini, da gre za pesniško delo, v lepe besede odeto izpoved, vendar kaj malo primerno za oder.

Iz Cankarjevih pisem, ki jih je pošiljal od Sv. Trojice na Rožnik, je čutiti, da so ga v Slovenskih goricah utrujali meglena jesen, blato, zima ... Hrepenel je po soncu, pomladi. In njegova Vida pripoveduje: «... O, ti ubogi, ti otrok sonca in pomladi, kako sem bila žalostna zaradi tebe! Kod si hodil, kam si se izgubil? ... Zdaj pa misli, da sanj ni več, da je veselo jutro, polno luči in pesmi ... in da nikoli ni bilo tiste noči in da nikoli ni bilo mene, da je bila pravljica, iz vročice rojena, v bolezní izmišljena ... ali, da je bila senca, ki hušne čez pot: človek postane, se ozre plah, nato gre prepeva je dalje ...»

Prihodnjič:

Cankarjeve spozabe v Slovenskih goricah oziroma užaljene učiteljice

Francšek Štefanec

Ko se sence izgubljajo v oktobrski megli, se vračam k spominom. Pokopališča so vedno bolj polna mrtvih, ki so mi bili nekoč blizu. A od vseh mrtvih se mi največkrat vrača teta, ki je pred dvema letoma še sama odšla za svojimi sedmimi otroki. Z lahkim srcem odhajam, ker so vsi moji prekrbljeni pri Bogu, morda se tam srečamo, mi je dejala, ko sem jo obiskala. Tiho, brez besed je prenašala bolezen, svoje solze je že zdavnaj izjokala in vdano prenašala vse udarce, ki ji jih je namenil njen Bog, da bi jo preizkušal, kot je velikokrat dejala. Najgloblja vera človeštva, da smrt ne pomeni konca, ampak začetek novega življenja, je dajala moč moji teti. Misel na smrt za preprostega človeka

Ob dnevu mrtvih, ko se spominjam živih

ni utesnjujoča, kajti vsako bitje mora plačati svoj dolg in vsakdo bo enkrat odšel, kot je zapisano v veliki knjigi življenja. Eni prej, drugi pozneje, mi je velikokrat dejala. Ona je že vedela. Kot v baladi je drugega za drugim pokopala svojih šest otrok in sedmi se je odpravljal na večno pot, ko sem stala ob njej. Sedaj v dolgih nočeh pred dnevom mrtvih se moja teta in njeni otroci vračajo k meni. Ona je spokojna: preizkušnje je prestala. Sedemkrat.

Prvič, drugič in sedmič v zvezdnati noči nekje za ravninsko vasjo, tam za široko reko, kjer sove grozno zaskovikajo in so nočne sence dolge, mlada Bara pa se je sklonila nad zibelko vročičnega sinka. Sad njenega telesa je zapuščal hišo in dvorišče, čeprav sta mu starša kot prvorojencu in prihodnjemu gospodarju že

**MEMENTO
MORI**

dva tedna po rojstu razkazovala njegovo vrvstvo. In tako sedemkrat.

Mati je sedemkrat polagala umirajoče otroke na golo zemljo – iz prahu si nastal, v prah se povrneš. In ko so zaprli trudne očke, je z žegnano vodo pokropila po sobi, ogledalo pokrila z ruto in na stečaj odprla okna, da njeni angelci najdejo pot v višave, v širnih nebeških prostranstvih pa jim je padajoča zvezda osvetlila pot. Mati je potisnila mrtvim otrokom v otrplo pest kovanec, da bodo poplačali brodarja, ki jih popelje po večni reki na oni svet.

Ob pogledu na njen beli obraz in prazne oči sem tisto noč pomislila, da je pesnik Alojz Gradnik prav tako zrl v strašne teme brez in videl herojsko mater, ki se po-slavlja od mrtvega otroka, ko je pisal svoje ode smrti.

Čez ravnico je droben zven navčka sedemkrat oznanjal, da se je nekdo poslovil od tega sveta. V črno odete ženice so umile otroke, jih prazne oblekle in vodile k belim krs-tam, da pokropijo tistega, ki mu je Bog določil mesto ob sebi. Nežni šopki cvetja na grobu, pomniki, da dokler živimo, ne pozabimo svoje mrtve.

Sedaj že vem, da je ljudska modrost prava: v smrti ni skrivnosti. Smrt je zadnja postaja, pred njo je rojstvo, vmes pa življenje.

Daljšje ali krajše, kot je pač usojeno, je dejala moja teta Bara, ki me je obiskala pred dnevom mrtvih.

Ella Pivar

Politični odnosi med Prekmurci in Prleki niso bili vedno zgledni – tudi most čez Muro, ki naj bi nas še bolj povezal, se zdi, da je obtičal nekje v megli. Tega pa ne bi mogli trditi za taborniške rodove Veseli veter iz Murske Sobote, Vidra iz Lendave, četo Dobri žerjavi iz Bistric in rod Vedri Prleki iz Ljutomera.

Prleki in Prekmurci

Složni na nevtralnem terenu

Simona, vodja odprave iz Murske Sobote, pomaga mlajšim pri pripravi kosila. Vodniki so prevzeli kar veliko odgovornost in na taborjenju praktično niso imeli prostega časa.

Takih je bilo pa polno na ogled: nemških, avstrijskih, italijanskih in slovenskih. Te »zadnje« so tudi najlepše.

Rok, Samo, Miha, Tadej in Jan (od leve proti desni), člani vodov Snežne sove in Mavrični volkovi iz Murske Sobote, za komuniciranje niso uporabljali toliko jezik kakor telesno govorico. Neke vrste ... ribiči.

Zabava, mladost, spoznavanje novih prijateljev, odlična slovenska organizacija in slaba avstrijska so zaznamovali mednarodni tabor Techuana 2001.

Prleki, sploh pa Prlečke, niso imeli težav pri komuniciranju, so jih pa zato imeli drugi z njimi. Izjava enega od njih: »Jaz fse razmin. Či pa one mene ne razmijo, pa je njihov problem. Lehko pa se zmenimo, da jaz tak na hitro nekši slovar skup sprovin, te pa bo.«

22 Sobočanov, 17 Ljutomerčanov, 2 Bistričanki in 1 Lendavčan so se udeležili mednarodnega skavtskega tabora na tabornem prostoru Techuana pri Beljaku v Avstriji. Od 441 Slovencev je bilo približno 10 odstotkov Pomurcev. Kar precej, bi pripomnili.

No, no Espania!

Ena od dveh mestnih plaž v San Sebastianu. Ob njenih robovih se ponavadi tare množica kopalcev (natančneje »ležalcev«), sicer pa je plaža polna sprehajalcev. Sprehajanje po neskončno dolgi plaži je očitno najljubši šport prebivalcev San Sebastianana. Ker večji del plaže popoldne preprosto izgine, se dopoldne na njej kar gnete sprehajalcev. V ozadju je novejši del San Sebastianana z najdražjimi stanovanji v mestu. Neverjetno, a tu so res dražja kot v Ljubljani.

Po Baskiji sva se potepala Maja Benko in Branko Pongrac ... pa še uživala sva! Večino besedila sem prispevala Maja, Branko pa je avtor fotografij. Sva Sobočana, ki trenutno živita (tu pa tam tudi kaj delata) v Ljubljani, popotovanja pa so najina strast. Baskijo sva si že dolgo želela ogledati, a obisk sva prelagala iz leta v leto, dokler letošnje poletje nisva končno »spakirala cule«, napolnila najin mali Clio do strehe in se podala na pot.

Kot v Prekmurju nogometne tekme tako so v Baskiji množično obiskana tekmovanja v veslanju, katerih tradicija sega že v leto 1879, ko je bila regata »de la Concha fueron« prvič uprizorjena. Ob pisanju tega članka sva malce raziskovala tudi po internetu, zato kot zanimivost dodajava še spletni naslov strani, kjer so naštetni vsi zmagovalci regat od leta 1879 naprej: www.sansebastianaturismo.com/regatas/index2.html. Vsaka obalna vasica ima svojo tekmovalno ekipo, ki ima seveda bučno navijaško podporo. Navijače posamezne ekipe z lahko prepoznate po barvah majic, ki se ujema z barvami čolnov njihovih tekmovalcev. Na tekmi, ki sva si jo ogledala, so zmagali rdeči. Pozneje sva izvedela, da so to predstavniki vasice Zumaria-Getaria, ki slovijo po divjem proslavljanju svojih zmag. Res so se po zmagovalnem veslanju kozarci vina polnili znova in znova.

Takšna je tipična razglednica San Sebastianana. Fotografija je bila posneta z vrha hriba nad mestom – Monte Igueldo, ki ga z lahko osvojite s pomočjo gondole. Je priljubljena izletniška točka mladih družin. Na vrhu je urejen zabavišni park, ki pa je že petdeset let nespremenjen, zato ob pogledu na igrala ne veste, ali bi se nasmejali do solz ali pa bi kljub temu še vi smuknili v kakšnega oldtimerja med avtomobilčki.

Španska (ali bolje Baskovska) arhitektura človeka očara. Balkoni z ograjami iz kovanega železa zapletenih oblik so standard, na nekaterih starih stavbah pa se bohoti lično izrezan les. Rož je skoraj toliko kot pri nas.

Mmm, kako diši, sva si dejala in takoj stopila v nekajmetrsko vrsto. Kmalu sva obupala, saj je peka palačink potekala zelo zelo počasi. Kuharice so namreč najprej morale iz koruzne moke narediti testo, nato so ga spretno preoblikovale v tanke palačinke, ki jih je čakala še peka nad ognjem.

Priljubljen šport je tradicionalni pelota, ki je verjetno predhodnik danes zelo popularnega squasha. Fantje kar brez loparjev z dlanjo (možni sta še dve obliki tega športa: ko si namesto z golo roko pomagajo z velikim lesenim kijem ali pa s posebnim rogom, v katerega lovijo žogico) tolčejo žogico v steno. Igrišče, fronteros ali jai-alai, je ponavadi z ene strani odprto in namenjeno tribunam. Navijači glasno navijajo in se zgražajo ob najmanjši napaki. Midva pa sva rekla le: Fantje, kapo dol!

Ekološki park v Navarri. Po gričevnati pokrajini se razprostirajo neskončne vrste elektrarn na veter. Tako sicer pridobijo nekaj elektrike na ekološko sprejemljiv način, vendar imajo vetrnice tudi slabo plat. V njihovih zubljih je umrlo že precej ptičev pa tudi njihov zvok je nekaterim moteč.

Ribiška flota. Ribištvo je še danes pomembna gospodarska panoga v Baskiji. V preteklosti so Baski sloveli kot pogumni lovci na kite. Ribištvu in kitolovstvu je bolj posvečen akvarij v San Sebastianu z množico maket zgodovinskih ribiških ladij, prikazom lova na kite in okostjem zadnjega ulovljenega kita. Zgrajen je bil že leta 1928, do danes pa naj bi si ga ogledalo že več kot 11 milijonov obiskovalcev. Pred nekaj leti je bil obnovljen, tako da lahko sedaj opazujete množico raznih vrst rib iz steklenega tunela.

Baskia!

Le malo Prekmurcev nima sorodnikov bodisi nekje v Ameriki, Avstraliji ali pa v državah zahodne Evrope. Odšli so v iskanju boljšega življenja, si ustvarili nove domove in družine. Tudi dedkov brat je odšel v Španijo. Tako smo vsaj mislili. Bila sem še majhna, ko so nas obiskali naši Španci. Stric Ivan in teta Marga, njegova španska žena, s svojimi štirimi otroki. Takrat se je zbrala na pozdravnem kosilu vsa prekmurska družina (znana po dobrem petju na družinskih srečanjih) in kot pozdrav Margi so zapeli E viva Espania. A Marga jih je na presenečenje vseh takoj prekinila: No, no Espania! Baskia!

Slovenci, Baski in Eta

Tako je naša družina spoznala drugo plat »enotne« Španije. Pozneje jo je spoznal tudi ves svet, predvsem zaradi Ete, ki je s terorističnimi napadi (na začetku svojega delovanja predvsem na vplivne politike, danes pa še najpogosteje na turiste) zaznamovala baskovsko vsakdanjost. Letošnje poletje sva se odločila, da bova obiskala baskovske sorodnike. Na svarila o nevarnosti terorističnih napadov se nisva ozirala, saj so nama Baski zatrdili, da nevarnosti praktično ni. Tu in tam menda počti kakšna bomba, vendar le zato, da ne bi bilo preveč turistov, tako da imajo domačini na plažah več prostora.

Redko kdo v Baskiji ne pozna Slovenije. Še posebej zato, ker smo Slovenci skorajda po mirni poti dobili svojo državo, Baski pa bodo o njej po vsej verjetnosti še dolgo samo sanjari. Z navdušenjem so nama pripovedovali o obisku našega predsednika Kučana v Baskiji, midva pa nisva mogla iz svoje kože, da jih ne bi pobarala, ali jih je vsaj poučil, kako naj se osamosvojijo. Še dobro, da razumejo šalo. Baski si namreč že dolgo (tudi miroljubno) prizadevajo za vsaj delno samostojnost in avtonomijo. V marsičem so uspeli, saj imajo na primer vse od referendumu o avtonomiji leta 1979 svoj parlament, dosegli so, da se v šolah in v vrtcih poleg španščine uporablja tudi baskovščina, ki je poleg španščine uradni jezik, imajo tudi svoje televizijske in radijske programe. Samostojno upravljajo šolstvo, zdravstvo, kulturo, na podlagi pogodbe s špansko vlado iz leta 1977 pa imajo tudi svoj davčni sistem. Kot zanimivost naj omeniva, da je bila prva tako imenovana ekonomska pogodba sklenjena že leta 1878, pozneje pa so Baski že doseženo samostojnost izgubili, predvsem pod Francovo vlado.

Senco na vse doseženo meče seveda Eta, ki jo Baski sicer sprejemajo, a v večini primerov ne odobravajo. Pogostejše kot teroristični napadi so tako demonstracije proti Eti. Tudi med najinim obiskom je bila. Med izdelavo bombe je namreč umrla sedemnajstletnica, članica Ete. Mesto je bilo polepljeno s plakati, ki so s sliko umrlega dekleta opozarjali na nevarnosti in neumnosti, ki jih povzročata ta organizacija. Ko sva se nekega popoldneva poskušala prebiti skozi (sicer običajno) prometno gnečo, pa naenkrat ni bilo več mogoče zaviti v določene ulice. Večina cest je bila zaprtih. Sicer sva imela prižgan radio, vendar sva (naivneža) iz baskovščine lahko razbrala le veliko razburjenje, ki sva si ga ob pogledu na bližnji stadion razložila tako, da sva pametno (in slovenskih razmer vajeno) ugotovila, da bo verjetno nogometna tekma. Pozneje, ko sva klicala v

Slovenijo, sva izvedela, da so po TV-dnevniku kazali velike demonstracije proti Eti iz San Sebastiana. Šele takrat sva se zavedala, da so imeli sorodniki prav - Eta sicer je, a zgodi se, da je v Baskiji sploh ne opaziš in o njej izveš šele iz tujih medijev. Seveda se je nama to zgodilo zato, ker nisva razumela niti besedice te čudne baskovščine.

Jezik

Baskovski jezik je zgodba zase. Ne spada namreč v nobeno od skupin evropskih jezikov. Zveni kot kakšna kitajščina (pravi Maja, Branko pa se nikakor ne strinja), predvsem zaradi posebnega naglaševanja in ker ponavadi raztegnejo zadnji zlog besede v stavku do onemoglosti. Pravzaprav nihče ne ve, od kod izhaja. Kakor ne vedo tudi, od kod so Baski pravzaprav prišli. Obstaja kar nekaj teorij, a mislim, da sva midva ugotovila njihov pravi izvor: Baski so v resnici izseljeni Prekmurci. In zakaj? Prvič, ker je stric Ivan izbral prav Baskijo, drugič, ker so se naselili v tako lepi pokrajini, in tretjič, to pa je najpomembnejše, ker očetu tako kot Prekmurci pravijo ajta. Pa naj kdo podre to najino teorijo, če le lahko!

Dokaz, da Baskija ni Španija

Španija je v splošnem znana po divjem flamenku, vranje črnih laseh signorit, po sangriji ..., a nič od tega ne najdemo v Baskiji. Španija je pač južneje. Na severu je doma melanholična glasba piščali, harmonik in bobnov. Črni lasje? Še najbolj črni so bili Brankovi kodri.

Hrana in pijača

Kdor ima rad morsko hrano, bo v Baskiji užival do neskončnosti. Največja posebnost so pinchosi. Gre za drobne prigrizke, lahko so to obloženi kruhki (pogosta sta kakšen jajčni namaz in obloga iz morskih sadežev), kakšna specialno pripravljena hobotnica, še najbolj pa sva bila navdušena nad »pohanimi« školjkami. Školjkam najprej odstranijo meso, ga zmeljejo ter primešajo k besamelni omaki. Dodajo še začimbe (nimava pojma, kakšne), z maso spet napolnijo školjke, jih povaljajo v krušnih drobtinah in ocvrejo. Dobro za umreti!

Pinchose strežejo v posebnih lokalih, ki jih je že v starem delu San Sebastiana ogromno in jih brez težave prepoznate po velikih gneči okoli dolge točilne mize in po ogromnih količinah papirnatih prtičkov, ki jih jedci po vsakem pinchosu

Obmorske ribiške vasice so ohranile svoj nekdanji videz: ozke hišice s pisanimi balkoni. Pogosto so na njih poleg rož obešene še baskovske zastave ter plakati z napisi Euskal Herria (dežela Baskov) in zemljevidom Baskije, s katerimi zahtevajo vrnitev zapornikov, članov Ete, v domače kraje. Oblasti jih namreč pošiljajo v čim bolj oddaljene zapore.

odvržejo kar na tla. Turisti pinchov (seveda) ne znajo pravilno jesti. Tudi midva sva si prvič naložila poln krožnik različnih pinchosov (po stari navadi, da moraš naenkrat preskusiti prav vse), a so naju pozneje naučili pravilnega obnašanja. Ponavadi Baski obiskujejo lokale s pinchosi v družbi in kolikor jih je, toliko lokalov zamenjajo - vsak plača eno »rundo«. V posameznem lokalu si izberejo po en pinchos (lahko tudi dva, a ne hkrati), pijača pa mora biti vedno enaka kot v prvem lokalu.

Ker se pod obronki Pirenejev pasejo množice ovac, je na jedilniku pogosta ovčetina. Odličen je tudi ovčji sir kot poobede. Ponavadi ga (spet čisto po baskovski) jedo na koščku belega kruha skupaj s kutinovo marmelado. Čeprav se sliši čudno, je jed odlična.

Še nekaj o baskovskem vinu. Nad obalo je nekaj vinogradov, ki segajo skoraj do morja, dajejo pa tam najbolj znano belo vino. Pridelajo ga nekaj tisoč litrov, prodajo pa ga vsaj tisočkrat več (spet podobnost s kakim prekmurskim kletarjem?). Vino sicer ni kaj posebnega, a Baski ne bi bili Baski, če ne bi vsaj točenja tega vina naredili za posebnost. Ko steklenico odprejo, zamašek najprej razpolovijo, ga spet spojijo z nasprotnima stranema ter steklenico ponovno zamašijo. Skozi tako nastalo luknjico vino nalivajo v pollitrške kozarce, mimogrede, enake kozarce uporabljajo povsod, napolnijo pa jih le do višine dveh prstov. Končen rezultat točenja (menda ne tudi pridelave) je peneče vino.

San Sebastian ...

... ali Donostia po Baskovski naju je navdušil. Je glavno mesto pokrajine Gipuzkoa, ene od treh pokrajin, ki tvorijo Euskadi, avtonomno skupnost Baskov. Vendar Euskadi ne zajema celotne Bas-

kije. Tri baskovske pokrajine so namreč v Franciji, k skupnosti pa tudi ni priključena španska pokrajina Navarra.

San Sebastian je v grobem razdeljen na novi in stari del mesta, ki ga pred nevarnostmi morja varuje gora Urgull. Stari del mesta je doživljal v preteklosti burne čase, pogorel naj bi kar enajstkrat, zato je najstarejša stavba, cerkev Svetega Vincenta, šele iz šestnajstega stoletja. Zanimiva je predvsem zaradi svojega nikdar dokončanega zvonika. Danes je stari del mesta napolnjen z majhnimi trgovinami in lokali, v njem se zato poleti kar tare turistov. Zaprt je za promet, to pa naredi sprehode, posedenje in nakupovanje še za večji užitek. Sicer je v San Sebastianu promet nemogoč. Za iskanje parkirnega mesta mimogrede porabite nekaj dodatnega bencina in ogromno časa. Prometne zagate skušajo rešiti na dokaj zanimive načine. Večina ulic je tako enosmernih, pred kratkim pa so (presenečenje!) štiripasovnico blizu starega dela mesta preuredili v dvopasovnico, na preostanku pa so zasadili drevesa in posejali ter uredili sprehajališče.

Prek dvesto deževnih dni na leto zagotavlja mestu obilico zelenja. Kriv je Atlantski ocean. Ob najinem obisku je v osmih dneh prve polovice avgusta deževalo kar sedemkrat. Mora dopustnikov? Kje pa. Čez dan sonce, trideset stopinj, ponoči dež. Spala sva sladko, globoko in dolgo.

Mesto ima dve lepi peščeni plaži, ločeni z goro Urgull in reko Urumeo, ki tudi mesto razdeli v dva predela. Ob manjši se na visokih valovih atlantskega oceana kar tare deskarjev na valovih. Nov valobran je valovom (in športnikom) odvzel nekaj zanos, a pogum je ostal. Za sprehod prek večje plaže si mora povprečen sprehajalec rezervirati vsaj petinštrideset minut. In ogromno ljudi si jih. Sprehaja se namreč mlado in staro, in sicer skoraj ves dan, dokler je to še mogoče. Glavna rekreacija v mestu pač. Edina ovira je veliko nihanje med plimo in oseko, ki povzročata, da se široka plaža pozno popoldne spremeni v ozek trak peska, ponekod pa celo popolnoma izgine. Zaliv skriva zanimivo posebnost. Občasno se med valovi pojavi delfin, tako rekoč že domačin. Ko so ga opazili prvič, so domačini rekli: "Ah, kak dan, pa bo šel." Tega je že tri leta, delfin pa se še zmeraj podi po zalivu. Postal je atrakcija za turiste, domačini pa s ponosom in nasmeškom do ušes pokažejo na delfinčka, ki pogosto sledi čolnom ter včasih veselo skoči iz morja, z besedami: "Poglej! Naš delfin!" Tudi naju je med obiskom mestnega akvarija tamkajšnja delavka praktično zvelkala na balkon in nama ponosno razkazovala največjo znamenitost San Sebastiana.

JO TA KE IRABAZI ARTE!

Sodi z jabolčnico, ki je tradicionalna pijača ovčjih pastirjev, v družabni sobi turistične kmetije. Na zabavi smo poleg pitja jabolčnice uživali v tradicionalni hrani: glavna na jedilniku sta bila pečena ovčetina in slasten ovčji sir.

PO HRIBIH IN GORAH

Kamniške Alpe

Predsednik PD Matica Jože Ružič ima navado, da na začetku Logarske doline, vstric z nekdanjo domačijo sester Logar, ustavi avto, izstopi in nekaj minut molče občuduje bela ostenja vzhodnih Kamniških Alp. Pogled mu pobožno roma od Ojstrice proti Škarjam, preskoči Babe in se ustavi na Planjavi. Od tod Kamniškega sedla ni videti, pač pa se to pokaže tedaj, ko se noge že zagrizajo v strmino na slapom Rinka, še lepše pa z Okrešlja. Frischaufov dom na Okrešlju je prva postaja planincev, ki gredo v smeri Kamniškega sedla, da bi dosegli vrh Planjave ali Brane, kot tudi tistih, ki se odpravljajo proti Savinjskemu sedlu ali pa v Turski žleb in na okoliške vrhove.

Gorski skupini od Ojstrice do Kamniškega sedla in naprej čez Brano in Tursko goro pravijo tudi lažje Kamniške. Lažje morda že, a tudi zanje sta potrebni dobra oprema in kondicija, lepo vreme pa je vedno dobrodošlo. Vse to smo imeli neko jasno jutro, ko smo telovadili po klinih v Turskem žlebu z namenom, da pridemo na vrh Skute, ki jo že štejejo med težje Kamniške. Pa se je Viliju prav med jeklenicami in klini oglašil žolč in ga po nekaj bruhanjih izšel v zelenkasto rumeno revo. Zato je na sedlu, kjer vodi na desno pot proti Skuti, Grintovcu in Kocni, na levo pa na Tursko goro in nato preko Kotličev do Kamniškega sedla, Joži odločil, da zavijemo levo. Torej sprememba načrta?! Nekateri smo potlačili nejevoljo in molče lezli čez Kotlice, ko pa so nas na meliščih pod Brano udarile prve kaplje, smo prijatelju že odpustili. Usidrati smo se v zavetje koč na Kamniškem sedlu in hvaležno spraševali Jožija, kaj bi želel piti, saj se je zunaj razdivjalo neurje, iz katerega so padali v koč do kože premočeni planinci. Prav ta dan je bil praznik Kamniških planin, v koči je igrala harmonika, tokli so na kuhinjske pokrovke, pelo se je in plesalo in na mizo so romale zadnje plesnive buteljke. Zunaj pa so nebesne sile prirejale še glasnejši ognjenomoker ples. Nazdravljali smo pametni odločitvi, saj bi nas pot na desno pripeljala na povsem drugačno veselico na grebenu Skute.

Med težje Kamniške Alpe štejejo gore, ki se raztezajo od Rink čez Skuto, Dolgi hrbet, Grintovec in končajo z Kočnami. Z vrha Skute vodi grebenska, močno razčlenjena in zahtevna pot čez DOLGI HRBET, ki se konča v Mlinarskem sedlu. Sem je v svojih najboljših letih peljala znana Marija Vild Murine direktorje. Ne posebno izkušeni sodelavci so se kar dobro odrezali, le Marija se je zataknila v neko špiljo in nikakor ni mogla iz nje. Feri, najmanjši v skupini, se je ponudil: »Čakaj, Micka, jaz zlezem pod tebe, ti se mi prepusti, pa te porinem ven.« Predlog je bil sprejet in vodnica rešena.

Z Mlinarskega sedla sva se v neznočni vročini z Jožijem

spuščala proti Češki koči, ki jo je tedaj upravljal stari Andrej Karničar, oče Dava Karničarja. Sanjala sva o vodi, in ko sva končno naletela na snežice, sva se ulegla na skale, nastavila usta in pila in pila.

Kljub slabi vremenski napovedi smo se pripeljali na

Jezersko in šli spat na Češko koč, da bi se zgodaj povzpeli na GRINTOVEC in KOČNO. Jutro je še bilo jasno, od Mlinarskega sedla do vrha Grintovca se je zaoblačilo, na vrhu pa nas je zasulo »babje pšeno«, zato smo zgrešili pot proti Kočni in jo v vedno močnejšem dežju ubrali po prvi stezi. Po dveh urah smo naleteli na oznake za Jezersko in se čez nevarno mokro in strmo pot (Taško, kot smo ugotovili pozneje) spuščali v dolino. Vetrovke iz gorateksa so dežju sicer kljubovale, a ob robovih so se nabirali celi mehovi vode, teklo nam je za vrat in v čevlje. Pri Suhadolnikovi kmetiji smo se že bolje počutili (bilo je leto dni pred zločinom, ki ga je storil gospodar te kmetije), v dolini nam je ustavil avto z avstrijsko registracijo, odpeljal Nacija do našega avta in si pri tem odtrgal izpušno cev, Naci pa se je nato vrnil po nas in popolnoma mokri smo se zatekli na črpalko sušit.

Na KOČNO sem hodila večkrat, a mi je šele po četrtoletja planinarjenja uspelo priti na vrh. Pa ni posebej težka gora, le v gornjem delu poti je ozek prehod, skozi katerega moraš najprej poriniti nahrbtnik, potem pa se po trebuhu plaziš za njim. In vrh ima tako ošiljen, da je hkrati lahko na njem le nekaj objektivcev.

Planinci, ki delajo krožno turo, gredo od Češke koč do koč na Ledinah in naprej proti Savinjskemu sedlu (vmes lahko skočijo na Križ ali na Mrzlo goro) in nazaj na Okrešelj. Frischaufov dom je ob koncu tedna odprt tudi pozimi in ga letos upravlja zgovoren mlajši oskrbnik. Z menjavanjem oskrbnikov se spreminja marsikaj v kočah in okoli njih. Spominjam se, da je bil pred leti na zidu te koč še napis: »Ne žalujte, če nas ne bo več z gora, mi smo bili knezi tega sveta in bomo to tudi onkraj.« Zveni domišljavo? Pa ni! Kakih petsto metrov nad koč je v smeri Turske gore na skalnem balvanu spominska plošča z imeni resničnih gorskih »knezov« - reševalcev, ki so tragično umrli v nesreči s helikopterjem, ko se je pri vaji odtrgala skala s sidriščem in z nesrečnimi reševalci zgrmela v ostenje Turske gore.

V zgodnjem poletju cvejejo tod okrog rumene pogaçice, više gori rododendrom in modri svišč, zelena platicca in rumeni ranjak, vmes so svetla očesa bele velese. Sile življenja in smrti.

(Se nadaljuje)

Ivanka Klopčič

IZBIRAJTE naj... zaspanca Pomurja

Kar nekaj ste jih poslali, čeprav mislim, da so ostale najizvirnejše v domačih albumih. Izbrali smo šest finalistov.

Glasujete tako, da na dopisnico napišete črko (A, B, C, Č, D in E) vašega izbranca na naslov: **agencija VENERA, Ul. arh, Novaka 13, 9000 M. Sobota, s pripisom »Naj... zaspanec«.**

Kjerkoli in kadarkoli, pa čeprav sredi izolske ceste ... samo da se spi.

O »jesus«, kak san bujti!

Dajte mi mir!

Atijev cartek

Pokrovitelj akcije NAJ... ZASPANEC je podjetje ORFAM Murska Sobota, ki se s svojo trgovino v Lendavski ul. priporoča za obisk.

ORFAM
ORTOPEDIJA - FARMACIJA - MEDICINA

Ježuš, kak man žmetno glavou

V vrsto zbor

**IZBIRAMO
NAJBOLJ
»MASTNO
FOTOGRAFIJO«
(lahko je povezana
s hrano, maščobo itd.)**

Kdo pa so ti mladi fantje?

Fotografiji nam je prinesla Terezija Gomboc iz Murske Sobote, ki se je v časih, ko je nastala fotografija mladih gasilk, pisala Šafar. Na fotografiji so mlade gasilke ali, kot se strokovno reče, ženska gasilska enota Gasilskega društva Kuzma. Terezija je navedla imena vseh članic enote na fotografiji, ki pa verjetno vsa več ne veljajo, saj navaja le dekliške priimke. Tako z leve proti desni vidimo: Kristino Škerlak, Ano Zrim, Terezijo Šafar (ki nam je prinesla fotografiji), Manciko Tomori, Frido Fuk, Marijo Zrim in Marjeto Elijaš.

Kot se spominja Terezija, je bila njihova enota izredno uspešna in je celo zmagala na sektorskih vajah v Gornjih Slavečih. Slika je nastala leta 1952, se

pravi kmalu po vojni, ko je bilo vse revno, možnosti za zabavo pa ni bilo veliko, zato je bila dejavnost v gasilski enoti, med drugim, oblika zabave in druženja mladih. Prometne zveze so bile slabe, zato so bile vse aktivnosti vezane v glavnem na domači kraj.

Danes ni noben problem iti iz Kuzme v Rogašovce, takrat pa je bil, saj si lahko prešel kolesa v vasi na prste. Drugega prevoza razen konjske vprege pa tako ali tako ni bilo.

Na manjši sliki pa lahko vidimo (drugi

z leve v prvi vrsti) Terezijinega moža Poldija. Seveda takrat mali Poldi še sanjal ni, da bo nekoč fotografija, na kateri sta skupaj z bratom Štefanom

Na fotografiji so učenci od 4. do 8. razreda iz Krašch. Šola je bila zasilna in so jo v Krašch pri Ficku organizirali, da otroci ne bi hodili v takrat še oddaljeno Pertočo. Seveda je bilo to v času madžarske okupacije, zato je bil tudi pouk v madžarsčini. Učitelj Anton Časar, ki sedi na sredini med učenci, je prišel v Krašce poučevati nekje z dvojezičnega območja, tako da je dobro obvladal slovenščino in je pouk potekal kar uspešno. To so bili težki časi, toda pogledite, koliko otrok je bilo takrat in koliko jih je danes. Pa ne samo v Krašch ...

Gasilke in učenci

Od 25. oktobra do 29. novembra

HOROSKOPEN

Pripravlja: Agencija Hogod

za mlade od 6. do 96. leta, ki priznavajo ljubezen

OVEN

(21. III. – 20. IV.)

Dinamični november! V ospredju bodo služba (šola), ambicije, dosežki ... Energično boste podirali pregrade, toda zgradili boste lahko bolj malo novega, zato vam priporočamo, da se čim manj zaletavate, saj si boste tako prihranili čas, energijo in denar. Nekaj težav bo pri dogovarjanju in usklajevanju mnenj. Zapleti se bodo začeli reševati šele po 24. novembru. V drugi polovici meseca več romantike in pestrejšje družabno življenje.

BIK

(21. IV. – 21. V.)

Odličen mesec za osebno uveljavljanje, seveda če boste odločni in podjetni. Pri uveljavljanju vam bosta pomagala povečana telesna energija in športen duh - skratka: naj bo zdrav duh v zdravem telesu. V ljubezni sreča v prvi polovici meseca! Obeta se vam pomoč bratov, sestra in morda tudi sosedov, več uspeha tudi na finančnem področju in pri šolanju. Pazite na zamude, zastoje in manjše okvare. Pogled bo drapnilo in zmeda.

DVOJČKA

(22. V. – 21. VI.)

Vitalnosti vam ne bo manjkalo, z njo vred boste pridobili tudi samozavest. Toda po drugi strani boste morali veliko ponavljati, da bi obdržali korak s tekmeči. Ugotovili boste, da ste bili v preteklosti preveč površni, zato bo treba začeti od začetka. Nič hudega, končno, saj vam bo ostajalo zaradi rahlo dolgotrajnih razmer v ljubezni dovolj časa za službo, študij in druge dejavnosti. Do 24. ne začenjajte z novo poslovno dejavnostjo!

RAK

(22. VI. – 22. VII.)

Zelo dinamičen mesec, toda tudi nemiren, napet in poln težav. (Morda jih boste zdaj, ko ste to prebrali, lažje reševali, saj boste nanje psihično bolje pripravljani?) Jupiter vam bo pomagal služiti denar ter ohranjati optimizem in dobro voljo, hkrati pa bo skrbel za to, da vam bo šlo dobro pri poslih. Čaka vas več preizkušenj, povezanih s ključnimi področji: partnerstvo, dom, družina, domače okolje.

LEV

(23. VII. – 22. VIII.)

Ugotovili boste, da vaše znanje šepa, in se trudih, da ga izboljšate. Lahko se vpišete v tečaj, angažirate inštruktorja ali kaj podobnega. Zelo ugoden je ta mesec tudi za revizije, popravila, odpravljanje napak ... Ne lotevajte se povsem novih poslovnih podvigov. V prvih treh tednih lahko pride pri stikih in odnosih z bližnjimi do konfliktov. Ljubezen? Ne pričakujte nemogočega v prvi polovici meseca, po 16. pa izboljšanje.

DEVICA

(23. VIII. – 22. IX.)

Medtem ko boste imeli telesne energije na pretek in bo spodbudno vplivala predvsem na vaše aktivnosti ob prostem času (rekreacija, šport, fizično delo, ljubezen), boste na poslovnem področju precej bolj negotovi. Na finančnem področju pretijo zapleti in nesporazumi, to pa je slabo znamenje posebno za tiste, ki se ukvarjate s trgovino, financami, komunikacijami ... Ne dogovarjajte se za nove posle do 24.

TEHTNICA

(23. IX. – 22. X.)

Že konec prejšnjega meseca ste morda začutili utrujenost, pomanjkanje zbranosti in volje do dela. To utegne biti nekoliko dolgotrajnejši problem, saj vas bo spremljal vse do 24. (Najhuje pa je na začetku ...) Po drugi strani boste nestrpni do vseh, ki vam bodo hoteli kratiti svobodo in vam »ukazovati«. Vse to so razlogi, zakaj boste imeli v medosebnih odnosih več smole kot sreče. Po 16. bolj spodbudno. Razporeditev časa!

ŠKORPIJON

(23. X. – 21. XI.)

Vedeli boste, kaj hočete, toda težko boste ohranjali stike z ljudmi in se dogovarjali, zato bi bilo najbolje, če se pripravite na čimbolj samostojno delo. Če pričakujete skorajšnjo pohvalo ali priznanje, boste najbrž razočarani. V ljubezni in prijateljstvu nekaj več sreče v prvi polovici meseca. Zaradi povečane telesne moči čimveč športa - vse do konca meseca. Tudi počasi se daleč pride. Kaj je bilo aprila!?

STRELEC

(22. XI. – 21. XII.)

V prvi polovici meseca vam bo delo bistveno pomembnejše, predvsem zato, ker boste hoteli zaslužiti čimveč denarja, toda kolikor ga boste zaslužili, ga lahko tudi izgubite. Pri nakupih, ki niso nujni, bodite previdni ali se jih izogibajte. Čustveno se boste sprostili v drugi polovici meseca. Ne samo karijera, ampak tudi prijateljstvo, ljubezen in drobne radosti ... Sreča bo prišla nepričakovano, lahko pa tudi odide. Pogled, oreh, romantika.

KOZOROG

(22. XII. – 20. I.)

Udaren mesec! Spodbujal vas bo k energičnemu delu in uveljavljanju na vseh področjih, ki zahtevajo pogum, samoiniciativnost, podjetnost ter moč volje in telesa. Nevarnost je v pretiravanju, prenatrženosti, nestrpnosti in jezljivosti, vse to pa bi lahko ogrozilo celo vaše zdravje. Prizadevanje se lahko pokaže tudi v obliki povečane telesne temperature. Ne hitite preveč, privoščite si dovolj počitka. Ljubezen? Odlično, strastno, dramatično!

VODNAR

(21. I. – 19. II.)

November bo za vas lep mesec, toda samo pod pogojem, da se boste pripravljali učiti, morda celo ponovno ...! Mikalo vas bo poglobljanje v preteklost, zgodovino ali celo daljne kulture in civilizacije. Vaš »znanstveni« duh bo postal še bolj raziskujoč in nezadovoljen s površino in videzom. Zdravje in počutje? Dobro zdravje, tudi umirjenost in zadovoljnost, morda rahla z dolgočasnost. Več zabave lahko pričakujete v drugi polovici meseca.

RIBI

(20. II. – 20. III.)

Umirjeno v prvi polovici meseca, ko boste sicer malo zbegani zaradi pomanjkanja partnerjeve pozornosti, toda po drugi strani boste dobivali ogromno spodbude dobrih prijateljev, ki vas lahko tudi navdušijo, da se pridružite kaki skupinski dejavnosti. Po 16. se bodo začele odpirati nove priložnosti. Počutje? Odlično! Pazite na zdravje in potrpite v nekoliko težkih razmerah, ki vas čakajo. Več časa za počitek.

Domiselno

Princesa popa, kot jo kličejo njeni oboževalci, Kylie Minogue si je izbrala, zdaj že lahko rečemo, za novo uspešnico zanimivega partnerja. V duetu namreč poje z nekoč popularnim zvezdnikom Kermitom iz še popularnejše nanizanke Muppet show. Pesem je čedalje bolj priljubljena, z njeno priljubljenostjo pa raste tudi zanimanje za pevca, ki je Kermitu posodil glas. Producenti njegovo ime zaenkrat skrivajo, to pa daje projektu še večjo vrednost.

Bogve, kaj je tako smešnega, da se smejeta oba. Ona, Naomi Campbell, modna diva, in njen telesni stražar. Fotografija je bila posneta v pristanišču, nedaleč od Los Angelesa, kjer ima Naomi privez za svojo jahto. Za njenega varuha pravijo, da je izredno bogat in da svoj posel opravlja bolj iz zabave kot zaradi plačila. Po videzu sodeč tudi ni več rosn mlad. Če k temu dodamo, da se tudi za Naomi kot manekenko čas izteka, lahko pridemo do ugotovitve, da se iz te zveze lahko izcimi še kaj več, kot je odnos manekenka stražar.

Priljubljena in zelena

Princ študent

Princ William je začel s študijem umetnostne zgodovine na univerzi St. Andrews na Škotskem. Pravijo, da je soba, v kateri bo prebival, dokaj skromno urejena: umivalnik, lesena miza, postelja, omara. Pravijo, da soba bolj spominja na zaporniško celico kot na študentsko sobo. Oče Charles bo plačeval za novo bivališče 7200 DEM na leto. V študentskem domu sta red in disciplina in tudi princ se ju bo moral pridrževati, je povedal direktor doma. Ob sedmih je zajtrk, ob devetih se začne predavanje. Ura, kdaj je treba iti spat, ni predpisana, vendar je po desetih zvečer prepovedano razgrajanje, ravno tako uživanje alkohola. Sicer velja princ William za skromnega fanta. Podobnost z materjo (Lady Di) je velika in pravijo, da je tudi po značaju veliko bližje materi kot očetu.

Dekle meseca

je tokrat Dalene Kurtis. Stara je 24 let in, kot je sama izjavila, že od 14. leta naprej sanja o tem, da bi njeno sliko objavili v kakšni svetovno znani reviji. To se ji je končno posrečilo, saj smo njeno fotografijo pobrali iz slovenske izdaje Playboya.

Sharon počiva

Sharon Stone (43), nekoč znana igralka - tudi danes nič manj slavna -, se je po dveh letih odmaknjenosti spet pojavila v javnosti. Pravijo, da je vse v redu in da se je namesto filmu posvetila družini, pravzaprav otroku. V svojem rojstnem mestu San Franciscu sta z možem, Philom Bronsteinom, odprla bezbolsko tekmo med domačim moštvom in Oakland Athleticsom. Svoj največji uspeh je doživela s filmom Basic Instinct, potem pa se je nekoliko »ustavilo«. Menda je na neki hišni zabavi v Los Angelesu izjavila, da v Hollywoodu ni prostora za ženske nad 40. Trenutno, kot pravi, si najbolj želi še enega otroka.

Bila Alenka Godec,

prihaja Slavko Ivančič

Septembrski Jukebox je polepsala vedno lažja, po glasu pa čedalje močnejša Alenka Godec s seveda že prekaljenimi glasbenimi mački iz Pomurja: Simonom Lubšino, Rikijem Zadravcem, Janezom Čizmazijo, Srečkom Merklinom in Marjanom Vidicem. Sicer pa bi v tem tednu moral biti oktobrski Jukebox, ki pa je zaradi slabega intonacijskega položaja glasilk Slavka Ivančiča prestavljen na 30. oktober.
Bomo počakali!

Šepeče se ...

METULJI

visoko poleteli na letošnji Veseli jeseni ...

ki so ji letos nadeli novo ime - *Festival narečnih popevk*. Z besedilom skladbe *Hej, hej lidje*, ki ga je napisal vodja skupine in glavni vokalist *Robert Režonja*, so namreč zasedli drugo nagrado strokovne žirije.

Tako so ponesli ime prekmurske ravnice in Črenšovec v svet, saj so jih lahko videli in slišali na vseh koncertih sveta. Festival v Mariboru in s tem tudi njihov nastop so namreč prenašali tudi po Internetu.

Štrki med najboljšimi

To pa so ljubomerski *Štrki*, ki so s skladbo *Lahko noč moj mornar* zasedli tretje mesto na tekmovanju za *Slovensko narodnozabavno vižo poletja* Televizije Slovenija.

Pred tem so na Ptujskem festivalu osvojili četrto zlato Orfejevo značko in posebno plaketo strokovne komisije ter nagrado za besedilo *Hladen veter* avtorja Ivana Sivca.

Ansambel, ki ga sestavljajo sami izkušeni glasbeniki, deluje sedmo leto. V teh letih je izdal tri kasete in laserske plošče. Prva je imela naslov *Zapoj z menoj*, druga *Darilo srca*, tretja, ki je izšla spomladi, pa *Ne zanima me*. Slednje uspešno predstavljajo na televizijskih in radijskih postajah pa tudi na koncertih po Sloveniji. Ob koncu leta načrtujejo tudi nekaj nastopov pri naših zdomcih.

SBM - NOVI DUET NA SLO-SCENI

ALFI NIPič in *RUDI ŠANTL*, dva odlična štajerska slavčka, nekdanja glavna vokalista *Avsenikov* in *Štajerskih sedem*. Prvi se je na tej fotografiji znašel zato, ker je pojedel preveč gob, drugi pa zato, ker mu je preveč utripalo srce. O tem, ali je bila za to kriva kakšna lepa Štajerka, ne poročajo.

Vzrok za objavo v *Pen*u pa je neuradna informacija: Bojda sta, ker je v dvoje lepše, *ALFI IN RUDI* ustanovila duet *SBM - Sva bolna midva* in se za to priložnost tudi enotno oblekla.

Šepeče se ...

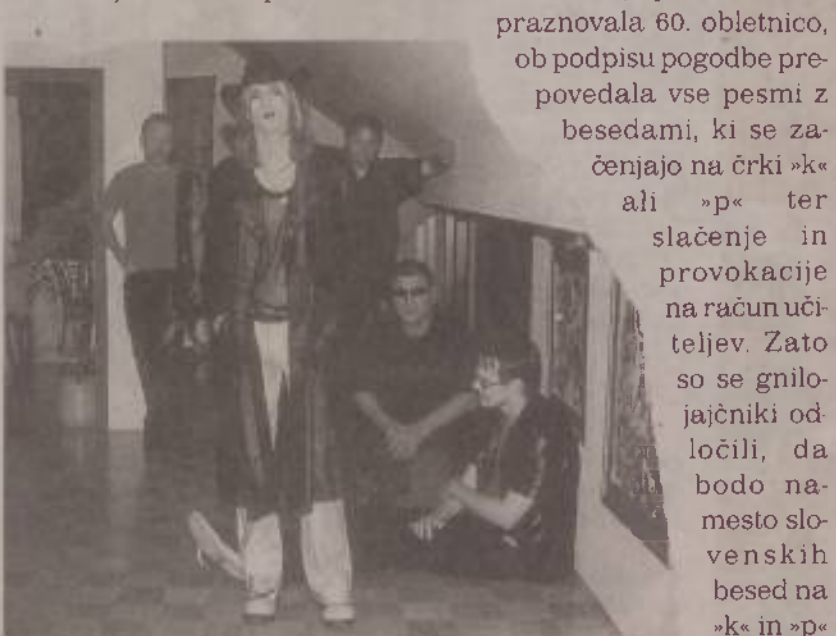
da bo čedalje popularnejši *Zdenek Billy Dixilend Band* osvežila odlična slovenska jazz pevka, najboljša debitantka na letošnji *slovenski popevki* in vokalistka *Alpskega kvinteta Alenka Vidic*.

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

Gnila jajca čedalje bolj smrdijo

Končno smo dočakali prvenec *Gnilih jajc iz Trimlinov* z zgovornim naslovom *Ljubezen in smrt*. Njihova promocija je minila v skladu s pričakovanji. Veliko se je jedlo, še več pilo in potem še več plesalo. Peli so vsi navzoči, pri čemer so izstopala predvsem dekleta, ki so se na koncu celo stépla, ker je bilo premalo mikrofonov, vsaka od njih pa je hotela biti najglasnejša.

Gnila jajca so priljubljena tudi med najstniki, zato veliko nastopajo v osnovnih šolah, kjer pa se pogosto kaj zaplete, ne z osnovnošolci, ampak z njihovimi učitelji. Tako jim je na primer ravnateljica ene od pomurskih osnovnih šol, ki je pred kratkim praznovala 60. obletnico,

ob podpisu pogodbe prepovedala vse pesmi z besedami, ki se začinjajo na črki »k« ali »p« ter slačenje in provokacije na račun učiteljev. Zato so se gnilo-jajčniki odločili, da bodo namesto slovenskih besed na »k« in »p«

uporabljali angleške na »f« in »s«. V teh dneh fantje, ki so na Murskem valu poskrbeli za hit poletja po želji poslušalcev, za skladbo *Ne dregaj mi kokouta*, v studiu snemajo novi skladbi.

Prva bo namenjena promocijskim dejavnostim občine Velika Polana, njen naslov bo *Idemo v Polano*, druga pa bo pravzaprav nadaljevanje njihove zgoraj omenjene uspešnice v prekmurskem in slovenskem jeziku z naslovom *Goričko ali Petelinje kolo* v turbo heavy disko folk rap različici.

Lahko sklenemo, da so trimlinski rockerji čedalje uspešnejši, to pa pomeni, da *Gnila jajca* vedno bolj smrdijo. A zaradi tega ni treba vihati nosov - *le napnite ušesa!*

Stran urejata: S. Špindler in F. Dotto

Šepeče se ...

... da bosta nastopili dve divi SLO-scene, *Simona Weiss* in *Helena Blagne Zaman*, 9. novembra 2001 na istem odru in pred isto publiko. Glavni krivec za skupni nastop Weissove in Blagne-Zamanove naj bi bil Geza, ki pripravlj

lja tradicionalni koncert *Zaigramo in zapojmo po domače* v športni dvorani pri tretji osnovni šoli v Murski Soboti, na katerem obljublja ob 16.30 in 20.00 znana imena s slovenske in hrvaške glasbene scene.

Marija Ferko od Grada

Bralci Péna se predstavljajo

– ljubiteljica rož in kmečkega orodja

Štefan
L. Sobočan

Poročila sem se 1966 z dimnikarjem Viktorjem. Nisem imela bele obleke, ampak le tančico na glavi. Za priče sva imela Jureta in Marijo Slamár ter Cecilijo Rogan in Viktorja Vrečiča

Življenje in delo na kmetih je bilo težko in mučili smo se s kravami. Te včasih niso ubogale in sem jih morala voditi. Za plugom je sin Viki.

No, pa ste odkrili tudi mene! Povedala naj bi kaj o sebi? Naj vam bo!

Teta Terezija in stric Janez Vrečič nista imela otrok, zato sta me posvojila. Na posnetku sta onadva in midva z možem ter tremi otroki.

Branka in Srečko

Skupina znancev se je te dni ustavila v okrepčevalnici Jahač na Janževem Vrhu. Srečko Žizek iz Očeslavec je dokaj znan po »obvladovanju« jeklenih konjičkov (kot avtoličar), zelo pa ga mika tudi konjsko sedlo, čeprav le ob točilni mizi, kjer streže natakarka Branka Peršak s Stavešinskega Vrha. Tam skoraj ni mogoče »pasti dol«, poleg tega pa vsak gost lahko dobi tudi kuhano jajce. Branka se zna tudi lepo nasmehnuti ...

pen par

JOG

Rodila sem se 22. marca 1938. leta kmečkima staršema Ceciliji in Jožefu Roganu kot tretji otrok. Pred menoj sta se namreč že narodila brata Andrej in Jože, za menoj pa je prišla na svet še sestra Cecilija.

Kdo ve, včasih so rekli, da ob vsakem rojstvu otroka pridejo k zibelki sojenice, ki določijo usodo otroku, mu odmerijo čas življenja ter zaznamujejo vesele in žalostne dogodke v njegovem življenju. Ko se oziram nazaj, ugotavljam, da je bilo veliko vsega, tako veselega kot žalostnega. Že kot dekletce sem bila vedrega značaja. Postopoma sem se tudi navadila na novi dom. Ko sem bila stara sedem let, so me dali k teti (mamini sestri) Tereziji in stricu Janezu Vrečiču, ki nista imela otrok. Dobro je bilo, ker njuna hiša ni bila daleč od naše. Potem sem živela pri njiju. Posvojila sta me in vzljubila sem ju kot svoja prava starša. Od tam sem hodila v šolo, pasla krave, tudi zjutraj, preden sem šla v šolo, nosila sem drva, pomagala pri lažjih delih. Včasih je zmanjkalo kruha. Veselila sem se praznikov, ko je teta spekla potico.

Po osnovni šoli sem šla za zaslužkom v Avstrijo, da bi tudi sama kaj prispevala k hišni blagajni. V tujini sem delala dve leti. Leta 1965 sem spoznala Viktorja Ferka iz Vidonec, ki je bil po poklicu dimnikar. Želel mi je prinesiti srečo ne le ob enkratnem srečanju, ampak mi je ponudil ljubezen, ki naju je 20. februarja 1966. leta združila v zakon. Še istega leta se nama je rodil prvi sin Drago, za njim je prišel Ciril. Močno sva si želela tudi hčerko. Upala sva, da bo v tretje deklica, a sva dobila dečka, ki sva ga dala krstiti z imenom Jože. Potem sem znova zanosila, toda spet ni bilo hčerke, ampak sin, ki sva mu dala ime Viki. Nazadnje sva se z možem pač sprijaznila, da nimava hčerke in z ljubeznijo sva sprejela vse štiri sinove.

Gradili smo novo hišo. Veliko dela in odrekani! Polja smo obdelovali ročno, orali, branali in vozili pa smo s kravjo

Rože so moje veselje. Veliko dela je z njimi, ampak na to človek ne misli. Dokler bom le zmogla, se na bom ločila od cvetja, saj me veseli in pomlajuje.

vprego. Živina včasih ni hotela ubogati. Nekako sem zmogla vsa ta težka dela. Pozneje, ko so otroci nekoliko zrasli, pa so pomagali tudi oni. Mož doma pač ni mogel veliko delati, ker je na terenu opravljal dimnikarske storitve. Leta 1980 in 1981 sta umrla teta in stric.

Rada bi pohvalila svoje otroke, saj so si pridobili poklice in ustvarili družine. Drago je kamnosek in z ženo Klementino ter sinom Matejem in hčerko Natalijo živijo v Ljubljani. Radi se vračajo domov, vsekakor pa za božično-novoletne praznike.

Sin Ciril živi z ženo Kristo in otroki Jasmino, Danijelom in Melani na novem domu nedaleč od rojstne hiše. Dela sicer v Avstriji, toda večkrat se snidemo in nam je lepo.

Sin Jože dela v Avstriji kot pleskar. Poročen je z Natašo in imata hčerko Anjo in sina Aljaža, ki pa je star komaj devet mesecev. Zgradili so si novo hišo.

Ah, na mojega najmlajšega ne smem pozabiti! Viki je kovinar in živi v Valerijo v Rogašovcih. Upanje, da bo vsaj en sin ostal na domačem gruntu, se mi žal ni uresničilo. Pa kaj morem! Pomembno je, da se sploh ne počutim osamljeno, kajti otroci, snahe in vnuki me radi obiščejo.

Mož Viktor ob svojem delu zbolel in so ga upokojili. Pokojnino je užival sedem let, potem pa je – pred šestimi leti – umrl. Tudi sama nisem ravno zdrava in postopoma sem morala opustiti delo na kmetiji. Sedaj gojim rože, ki jih imam zelo rada, in vesela sem, ker z njimi polepšam dan tudi mojim obiskovalcem. Staro kmečko orodje sem shranila in ga razstavila ob vhodu kot spomin mojim vnukom in vnukinjam. Večkrat jim tudi pripovedujem, čemu je kaj rabilo. Skoraj ne morejo verjeti, da sem s tem orodjem obdelovala naše njive in pridelovala kruh. Vsak, ki pride k hiši, rad pogleda te reči in seveda rože, ki rastejo tudi ob njih. Izdelujem pa tudi rože iz krep papirja. Za cerkvene praznike spletem vence za križ v cerkvi in na pokopališču.

Komu je dan dar petja, seveda poje. Morda so mi ta dar sojenice položile v zibelko. Rada sem pela v šoli pa z vaškimi dekleti, pela sem v cerkvi, hodila na pevske vaje. Petje je moj konjiček, ob katerem pozabim na tegobe življenja. Še zdaj zapojem v cerkvi, na pogrebih, vnukom in včasih celo sama sebi. Prej, ko sem lažje hodila, sem pela v skupini ljudskih pevki, ki deluje pri kulturnem društvu Franceta Prešerna pri Gradu. Naj končam! Življenje ubira svoja pota. »Zavrtel« se mi je čas nazaj in še bi lahko kaj povedala, toda bo di dovolj.

Na posnetku sva midva z možem, botra Cilika in najini štirje otroci. Sami fantje, saj se nama toliko zelena hčerka ni rodila. Vzljubila sva vse štiri sinove.

Kmečkega orodja nisem zavrgla, ampak pritrčila na zidove. Vnukom rada pripovedujem, s čim sem nekoč obdelovala polje in pripravljala kruh. To se jim zdi kot pravljica.

